

חק לישראל – פרשת וזאת הברכה יום ב'

תורה – דברים פרק לג'

(ו) וזאת ליהודה ויאמר שָׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֵל עַמּוֹ תְּבַיְאֲנוּ יָדָיו רַב לֹא וְעַד מִצְרָיו תִּהְיֶה: (ז) וזאת ליהודה ויאמר שָׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֵל עַמּוֹ תְּבַיְאֲנוּ יָדָיו רַב לֹא וְעַד מִצְרָיו תִּהְיֶה: (ח) וְדָא לַיהוּדָה וְאָמַר קָבַל יי' עֲלוֹתֶיהָ דַּיהוּדָה בְּמַסְקָה לְאַנְחָא קְרָבָא וְלַעֲמָה תְּתִיבְנָה לְשִׁלְם יְדוּהֵי יַעֲבֹדן לֵה פְרַעְנוּתָא מִסְנָאוּהֵי וְסַעֲיִד מִפְּעֵלֵי דְבְבוּהֵי הוּוּ לֵה: (ט) וּלְלֹאֵי אָמַר תְּמַיָּה וְאוּרִיָּה לְאִישׁ חֲסִידָהָ אֲשֶׁר נִסִּיתוּ בְּמַסָּה תְּרִיבָהוּ עַל מִי מְרִיבָה: (י) וּלְלֹאֵי אָמַר תְּמַיָּה וְאוּרִיָּה לְאִישׁ חֲסִידָהָ אֲשֶׁר נִסִּיתוּ בְּמַסָּה תְּרִיבָהוּ עַל מִי מְרִיבָה: (יא) וּלְלֹאֵי אָמַר תְּמַיָּה וְאוּרִיָּה אֲלֵבְשָׁתָא לְגִבְרָ דַּאֲשַׁתְּכַח חֲסִידָא קְדָמָה דֵּי נִסִּיתוּהֵי בְּנִשְׁתָּא וְהוּוּ שְׁלִים בְּחִנְתוּהֵי עַל מִי מַצוּתָא וְאֲשַׁתְּכַח מִהֵימֵן: (יב) הָאָמַר לְאַבְיוֹ וּלְאָמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְאֵת אָחִיו לֹא הִפִּיר וְאֵת בְּנֵוֹ לֹא יָדַע כִּי שְׁמֵרוֹ אֲמַרְתָּהּ וּבְרִיתָהּ יִנְעָרוּ: (יג) הָאָמַר לְאַבְיוֹ וּלְאָמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְאֵת אָחִיו לֹא הִפִּיר וְאֵת בְּנֵוֹ לֹא יָדַע כִּי שְׁמֵרוֹ אֲמַרְתָּהּ וּבְרִיתָהּ יִנְעָרוּ: (יד) דְּעַל אַבּוּהֵי וְעַל אֲמָה לֹא רַחֵם פִּד חֲבּוֹ מִן דִּינָא וְאַפִּי אַחֻהֵי וּבְנוּהֵי לֹא נְסִיב אָרִי נְטָרוֹ מִסְרַת מִימְרָה וְקִימָה לֹא אֲשַׁנְיִו: (טו) יוֹרוֹ מִשְׁפָּטֶיהָ לִיעֶקֶב וְתוֹרָתָהּ לְיִשְׂרָאֵל יִשִּׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפָּהּ וּבְלִיל עַל מִזְבְּחָהּ: (טז) יוֹרוֹ מִשְׁפָּטֶיהָ לִיעֶקֶב וְתוֹרָתָהּ לְיִשְׂרָאֵל יִשִּׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפָּהּ וּבְלִיל עַל מִזְבְּחָהּ: (יז) כְּשֵׁרֵי אֲלִין דִּילְפּוֹן דִּינִיָּה לִיעֶקֶב וְאוּרִיָּה לְיִשְׂרָאֵל יִשׁוּוּן קְטַרְת בּוֹסְמִין קְדָמָה וּגְמִיר לְרַעְוָא עַל מִדְּבָרָהּ:

רס"י

(ח) וללוי אמר – ועל לוי אמר: תומיד ואוריד – כלפי שכניה הוא מדבר: אשר נסיתו במסה – שלא נתלוננו עם שאר המלנים: תריבהו וגו' כתרגומו ד"ל תריבהו על מי מריבה נסתקפת לו לבא בעלילה אם משה אמר שמעו נא המורים אהרן ומרים מה עשו:

(ט) האומר לאביו ולאמו לא ראתיו – כשחטאו בעגל ואמרתי מי לה' אלי נאספו אלי כל בני לוי וכו' להרוג את בני אמו והוא מישראל או את אחיו מאמו או בן בתו וכן עשו ור"ל לפרש אביו ממך ואחיו מאביו וכן בניו ממך שהרי לויים הם ומצבט לוי לא חטא אחד מהם שנאמר כל בני לוי: כי שמרו אמרתך – לא יהיה לך אלהים אחרים: ובכיתך ינצרו – ברית מילה שאותם שנוולו במדבר של ישראל לא מלו את בנייהם והם היו מולין ומלין את בנייהם (ס"א) אותם שנוולו במדבר שישראל לא מלו את בנייהם והם היו מולין):

(ז) וזאת ליהודה – סמך יהודה לראובן מפני שניהם הודו על קלקול שבדים שנאמר אשר חכמים יגידו וגו' להם לבדם וגו' ולא עבר זר בתוכם ועוד פירשו רבותינו שכל מ' שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמות יהודה מתגלגלין בארון מפני נדוי שקבל עליו שנאמר וחטאתי לאבני כל הימים אמר משה מי גרם לראובן שיודה יהודה וכו': שמע ה' קול יהודה – תפלת דוד ושלמה ואסא מפני הכושים והושפט מפני העמונים וחזקיה מפני סנחריב: ואל עמו תביאנו – לשלום מפני המלחמה (ס"א) מן המלחמה: ידיו רב לו – יריבו ריבו וינקמו נקמתו: ועזר מצריה תהיה – על יהושפט התפלל על מלחמת רמות גלעד ויצעק יהושפט וה' עזרו. ד"ל שמע ה' קול יהודה כאן רמז ברכה לשמעון מתוך ברכותיו של יהודה ואף כשחלקו ר"י נטל שמעון מתוך גורלו של יהודה שנאמר מחבל בני יהודה נחלת בני שמעון (ומפני מה לא ייחד לו ברכה בפ"ע שהיה בלבו עליו על מה שעשה בשטים כ"כ באגדת תהלים):

חק לישראל – פרשת וזאת הברכה יום ב'

(ז) יורו משפטיו – ראוין אלו לכך: וכליל – עולה:

נביא – מלכים א' פרק ח' ט'–סג'

(ס) לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד: (ס) בריל דיידעון כל עממי ארעא ארי יי הוא אלהים לית עוד:
 (סא) וְהָיָה לְבַבְכֶם שָׁלֵם עִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְלַכֵּת בְּחֻקָּיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו כִּי־וְהָיָה: (סא) ויהי לבבון שלים בדחלתא דיי אלהנא למהך בקימוהי ולמטר פקודוהי כיומא הדיון:
 (סב) וְהַמֶּלֶךְ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ זָבָחִים זָבַח לְפָנָי יְהוָה: (סב) ומלכא וכל ישראל עמיה מנכסין נכסת קודשין קדם יי:
 (סג) וַיִּזְבַּח שְׁלֹמֹה אֶת זָבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר זָבַח לַיהוָה בְּקָר עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם אֵלֶּיךָ וְצֶאֱנָן מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֵלֶּיךָ וַיַּחֲנֹכוּ אֶת בֵּית יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (סג) ונכס שלמה ית נכסת קודשיא די נכיס קדם יי תורי תרתין רבוא ותריין אלפין וענא תרתא עסרי רבוא וחניכו ית בית מקדשא דיי מלכא וכל בני ישראל:

רש"י

כתובים – תהילים פרק מו' יא'–יב' פרק מז' א' – ב'

(יא) הֲרַפּוּ וְדַעוּ כִּי אֲנֹכִי אֱלֹהִים אַרְזִים בְּגוֹיִם אַרְזִים בְּאֶרֶץ: (יא) פסקו מן קרבא וידעון ארום אנא יי רמא בעמיא רמא על יתבי ארעא:
 (יב) יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׁגֵּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סִלְּהָ: (יב) מימרא דיי צבאות בסעדנא תקוף לנא אלהא דיעקב לעלמין:
 (א) לְמַנְעֵצַח לְבַנֵּי קִרַח מִזְמוֹר: (א) לשבחא על ידיהון דבני קרח תושבתא:
 (ב) כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כַף הָרִיעוּ לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה: (ב) כל עמיא תקעו ידא בחדוא יביבו קדם יי בקל תושבתא:

רש"י

(יא) הרפו – עלמכס מלכא עוד על ירושלים. (ב) תקעו כף – התערבו יחד זה עם זה ודעו כי אנכי אלהים וגו' ארום צארץ – להריע לאלהים בקול רנה: אתרומס בנקמתח אשך אעשה:

משנה – מועד קטן פרק ב'

(א) מִי שֶׁהִפִּיךְ אֶת זֵיתוֹ וְאֶרְעוֹ אֶבֶל אוֹ אֲנָס, אוֹ שֶׁהִטְעוּהוּ (פּוֹעֲלִים), טוֹעֵן קוֹרֵה רְאשׁוֹנָה וּמְנִיחָה לְאַחַר הַמוֹעֵד. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, זוֹלָף וְגוֹמֵר וְגַף פְּדָרְכוּ:

חק לישראל – פרשת וזאת הברכה יום ב'

צמועד אסור לאכל לעשותם זידו זימי אכלו מדקתני וארעו אכל ומחמת האכל עכב עד המועד טוען קורה ראשונה צמועד אכל זימי אכלו היה אסור לטוען זידו אפילו קורה ראשונה. אכל אחרים טוענים לו: זולף – שופך הזתים ע"ג בית הבד. כל מידי דשפיד קרוי זילוף וגומר כחיתתם ועוררם צבית הבד: וגף – סותר פי החציות. והלכה כר' יוסי:

(ב) וְכֵן מִי שֶׁהָיָה יֵינוּ בְּתוֹךְ הַבּוֹר וְאָרְעוּ אֵבֶל אוֹ אֲנָס, אוֹ שֶׁהִטְעוּהוּ (פועלים), זולף וגומר וגף פְּדָרְכוּ. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עוֹשֶׂה לוֹ לְמוֹדִים, בְּשִׁבִיל שְׂלֵא יַחְמִיץ:

בנסכים שלא יחמיץ ולא ישלחו מן הבור. והלכה כר' יוסי:

רע"ב – (א) מי שהפך – דרך בני אדם שמהפכין הזיתים בתוך המעטן. שהם זכורים זו כשרואי להכניסן לבית הבד ואי לא מסיק להו לזד לטחון לאחר שהפכו פסדי: וארעו אכל – שאסור צמלאכה: או שהטעוהו פועלים – שלא צאו למלאכתו והגיע המועד. טוען על הזיתים קורה של בית הבד פעם ראשון ומכזיב כדי שיזכו קאת ולא שלא יפסידו אכל לא צפעס שניה משום דחו לא פסדי. ומבכא שמעינן דזכרים המותרים

רע"ב – (ב) צחוך הבור – חפירה שחתת הגת מסויידת צסיד לקבל היין: למודים – נסכים של עץ כלומר מכסה אותו פס

(ג) מִכְנִיס אָדָם פְּרוּתָיו מִפְּנֵי הַגְּנָבִים וְשׁוֹלָה פְּשִׁתָּנוּ מִן הַמְּשֻׁרָה בְּשִׁבִיל שְׂלֵא תֵאבֵד, וּבְלִבְד שְׂלֵא יִבְנוּ אֶת מְלֵאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד. וְכֵלֵן אִם פְּגוּוּ מְלֵאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד, יֵאבְדוּ:

צמועד יאכדו – צ"ד מאכדו' אותו ממון ועושים אותו הפקר:

רע"ב – (ג) ושולה פשתנו – כל מה שמעלה מן המים קרוי שולה: אם כיונו מלאכתו

(ד) אֵין לוֹקְחִין בְּתִים, עֲבָדִים וּבְהֵמָה, אֶלָּא לְעֶרְךָ הַמּוֹעֵד, אוֹ לְעֶרְךָ הַמּוֹכֵר, שְׂאִין לוֹ מֵה יֵאכֵל. אֵין מִפְּנֵין מִבֵּית לְבֵית, אֶבֶל מִפְּנֵה הוּא לְחֻצְרוֹ. אֵין מְבִיאִין בְּלִים מִבֵּית הָאָמוֹן. וְאִם חוֹשֵׁשׁ לָהֶם, מִפְּנֵן לְחֻצֵר אַחֲרָת:

מביאין כלים מבית האומן – וה"מ כלים שאינן לצורך המועד אכל כלים שהן לצורך המועד כגון כלים וכסות וכוסות וקיתונות שרי: ואם חושש להם – שמא יגנבו מבית האומן. או אם לריך האומן לשכרו. ואין בעל הכלי מאמינו כי ירא שמא ישאל ממנו שטר פעולתו פעם שני:

רע"ב – (ד) אלא לצורך המועד – שהקונה לריך להם צמועד. צתים ליצב צהם. עצדים לשמשן. צהמה לשחיטה: או לצורך המוכר – שצריך למעות להוציאן לצורך י"ט: אין מפני – כלים או צבואה: מבית זה. לבית אחר. רחוק ממנו מפני הטורה: אכל מפנה לחצרו – לבית אחר שצבואתו חצר לצנעה הוי אכל מבית לבית לרך רשות הרצים לא: אין

(ה) מְחַפִּין אֶת הַקְּצִיעוֹת בְּקֶשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִף מְעַבִּין. מוֹכְרֵי פְרוּת, פְּסוּת וְכֵלִים, מוֹכְרִים בְּצִנְעָה לְעֶרְךָ הַמּוֹעֵד. הַצִּידִין וְהַדְּשׁוּשׁוֹת וְהַגְּרוּסוֹת, עוֹשִׂין בְּצִנְעָה לְעֶרְךָ הַמּוֹעֵד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, הֵם הַחֲמִירוּ עַל עֲצָמוֹן:

ע"ג ז. ועושין אותו כמין כרי שיהיו העליונות מגינות על התחתונות: הדשואות – שדשים וכותשים חטים לדויסא: הגרוסות –

רע"ב – (ה) מחפין את הקציעות – תאנים שטוחין צשדה ליצבן מחפין מכסין אותן צקש מפני הגשמי: אף מעבין – שנותנין אותו ז

חק לישראל – פרשת וזאת הברכה יום ב'

שעושים גריסין של פול: הם – האומנין: ואין הלכה כר' יוסי:
החמירו על עצמן – ואין עושין אפי' צננעה.

גמרא – מועד קטן דף יב' ע"ב

רבי יהודה נשיאה נפק בחומרתא דמדושא ואשתי מיא דאחים קפילא
ארמאה שמע רבי אמי איקפד אמר רב יוסף מאי טעמא איקפד אי משום
חומרתא דמדושא הא תניא השירין הנזמים והטבעות הרי הן ככל הכלים
הניטלין בחצר אי משום דאשתי מיא דאחים קפילא ארמאה הא אמר
שמואל בר יצחק אמר רב כל שנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי
נכרים אדם חשוב שאני אמר רב חננאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אף
על פי שאינו צריך אלא לנסורת שלו לייט עלה אביי רב אשי הוה ליה
אבא בשלנייא אזל למיקצייא בחולא דמועדא אמר ליה רב שילא משלנייא
לרב אשי מאי דעתך דקאמר רב חננאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד
אף על פי שאינו צריך אלא לנסורת שלו הא לייט עלה אביי אמר ליה לא
שמיע לי כלומר לא סבירא לי אישתמיט נרגא בעי למיפקיה לשקיה
שבקיה והדר אתא רב יהודה שרא למיעקר כיתנא ולמיקטל כשותא
ולמיעקר שומשמי אמר ליה אביי לרב יוסף בשלמא כיתנא חזי לחפיפה
כשותא חזי לשיכרא אלא שומשמי למאי חזי לנזיי דאית בהו רבי ינאי
הוה ליה ההוא פרדיסא דמטא זמניה בחולא דמועדא קטפיה לשנה שהיוה
כולי עלמא לפרדיסייהו לחולא דמועדא אפקריה רבי ינאי לפרדיסיה ההוא
שתא:

רש"י על הגמרא

נפק – בחצר צננעה: בחומרתא דמדושא –
טבעת, היא של מתכת וחומתה של אלמוג:
שירין – נושק"א צלעו: כל שהוא נאכל
כמות שהוא חי – ומיח שחו אינשי כמות
שהן: אדם חשוב שאני – יש לו להחמיר על
עצמו יותר, ולא הוה ליה למיפק בחומרתא
דמדושא, ולא למיפקי מיח דאחים קפילא
נכרי: לנסורת – עלים דקיס שנופלין מן
החתיכה: אבא – יער: בשלנייא – פירוש שם
הער, כלומר, היה לו יער צאותו מקום:
אישתמיט נרגא בעי למיפקיה לשקיה –

לרב אשי, משום דעבר דלחצי: שקיה –
לחצי, ללא קלליה במועד, שהרגיש משום
דעבר דלחצי נפל ליה נרגא: למיעקר כיתנא
– בחולא דמועדא: למיקטל – לחתוך:
כשותא – הומלו"ן: לחפיפה – לכסות צו
מאכל, כגון תאנים ותמרים לצורך המועד:
לנזיי – כמו נזייתא דשיכרא (צבא קמא לה,
א), לנזיי גרעינין דאית בהו בשומשמיין, דחזו
למיעבד בהו משחא: אפקריה רבי ינאי
לפרדיסיה – משום דעל ידו היה תקלה
לעלמא, דשהו עד לחולא דמועדא וקטפי:

חק לישראל – פרשת וזאת הברכה יום ב'

זוהר – אמור דף קג' ע"א

תא חזי, כל אינון שנין דקאים אהרן, הווי ישראל בעלא דמהימנותא, תחות אליו ענגין. בתר דמית אהרן, אסתלק ענגא חד, דהוא ימינא דכלא. וכד האי אסתלק, אסתלקו כל שאר עמיה (כ"א ענגין) ואתחזיאו בלהו בגריעותא. והא אוקמוה, דכתיב, (במדבר כ) ויראו כל העדה כי גוע אהרן. אל תקרי ויראו, אלא וייראו. מיד וישמע הפנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרוך האתרים. שמע דאסתלקו אינון ענגים, ומית תיירא רברבא דכל אינון ענגים אתקשרו ביה:

אמר רבי יצחק, הפנעני מלך ערד יושב הנגב ודאי. וכד אתו אינון מאללין דשדר משה, אמרו (במדבר יג) עמלק יושב בארץ הנגב, בגין לתברא לבייהו. דהא בעמלק אתפר חיליהון בקדמיתא:

אמר רבי אבא, וישמע הפנעני, מאי קא מיירי הכא. בתר דאסתלקו אינון ענגים. אלא פנען כתיב ביה, (בראשית ט) ויאמר ארור פנען עבד עבדים יהיה לאחיו. הכא אוליפנא, מאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא, אתחזי למהוי עבד לעבדי עבדיו, הדא הוא דכתיב, (במדבר כא) וילחם בישראל וישב ממנו שבי. הוא נטל עבדיו מישראל לגרמיה:

ועל דא כתיב, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. כל מאן דאיהו משרשא וגזעא קדישא דישראל, ישבו בסכות, תחות צלא דמהימנותא. ומאן דליתיה מגזעא ושורשא קדישא דישראל, לא יתיב בהו, ויפוק גרמיה מתחות צלא דמהימנותא:

כתיב (הושע יב) פנען בידו מאזני מרמה, דא אליעזר עבד אברהם. ותא חזי, כתיב ארור פנען ובגין דזכה פנען דא, לשמשא לאברהם, פיון דשמש לאברהם, יתיב תחות צלא דמהימנותא, זכה למיפק מההוא לטייא דאתלטטייא, ולא עוד אלא דכתיב ביה ברכה. דכתיב, (בראשית כד) ויאמר בא ברוך יי. מאי קא מיירי. דכל מאן דיתבי תחות צלא דמהימנותא, אחסין חירו ליה ולבנוי לעלמיו, ואתפרו ברכתא עלאה, ומאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא, אחסין גלותא ליה ולבנוי, דכתיב וילחם בישראל וישב ממנו שבי:

הלכה – הרמב"ם הלכות ברכות פרק ז'

(ז) השמש שעומד לפני המסובין אינו אוכל עמהן ודרך רחמנות הוא ליתן לתוך פיו מכל תבשיל ותבשיל כדי ליישב דעתו ואם נתנו לו יין מברך על כל כוס וכוס שנותנין לו מפני שאין שתייתו תלויה ברצונו אלא ברצונם:

חק לישראל – פרשת וזאת הברכה יום ב'

(ח) יצא אחד מן המסובין להשתין מים נוטל ידו אחת ונכנס דיבר עם חבירו והפליג נוטל שתי ידיו ונכנס אם היו מסובין לשתייה נכנס ויושב במקומו ונוטל ידיו ואח"כ מחזיר פניו לאורחין ולמה נוטל במקומו שמא יאמרו לא נטל ידיו מפני שאין שם אכילה:

לע"נ

זאב ואיים בן שרדה, גר גבריא אל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרדה ז"ל.